

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TURAWA
ZA LATA 2024-2025**

Wójt Gminy Turawa

/-/ Dominik Pikos

Opracowane przez:

Danuta Piwowarczyk

Zastępca Kierownika Referatu

Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Turawa, kwiecień 2026 rok

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
STAN REALIZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TURAWA	7
PODSUMOWANIE.....	49
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	53

1. WPROWADZENIE

Program Ochrony Środowiska (POŚ) Gminy dla Gminy Turawa określa lokalną politykę środowiskową, ustala cele i zadania środowiskowe w poszczególnych dziedzinach, określa priorytety krótko i długookresowe, przedstawia harmonogram działań oraz źródła pozyskiwania środków na ich realizację.

Pierwotny Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa został przyjęty w dniu 27 stycznia 2006 r. Uchwałą Rady Gminy Turawa Nr XXXI/251/2006.

Poszczególne Aktualizacje Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa (POŚ) były opracowane i przyjęte następująco:

1. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa przyjęta *Uchwałą Nr XXXIV/228/10 Rady Gminy Turawa w dniu 12 marca 2010 r.;*
2. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa przyjęta *Uchwałą Nr XXXIV/213/2014 Rady Gminy Turawa w dniu 26 czerwca 2014r.;*
3. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025” przyjęty *Uchwałą Nr XXXVII/221/18 Rady Gminy Turawa w dniu 24 sierpnia 2018 r.*

W 2022 r. została przyjęta przez Radę Gminy Turawa kolejna aktualizacja POŚ - „Program ochrony środowiska dla Gminy Turawa na lata 2022 – 2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030”. Program ten został procedowany w dniu 31 sierpnia 2022 r. Uchwałą Rady Gminy Turawa Nr XLIII/309/2022 na podstawie *art. 17 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, który stanowi, iż organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych. Celem przygotowania Programu Ochrony Środowiska jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem Polityki Ekologicznej Państwa i Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego, a także Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opolskiego. W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa zostały określone cele i zadania w następującym zakresie: ochrony klimatu i powietrza, gospodarki wodnościekowej, gospodarowania wodami, gospodarki odpadami, ochrony gleb, ochrony przyrody, ochrony przed hałasem, oddziaływania

elektromagnetycznego i edukacji ekologicznej. **Program zawiera zadania własne oraz zadania koordynowane, w tym określone przez podmioty wymienione w programie.**

Aktualnie trwają prace nad kolejną aktualizacją Programu.

Podstawa prawna opracowania niniejszego Raportu

- art. 18 ust 2 Ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. Dz. U. poz. 647 z późn.zm.). Organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy. Raporty następnie są przekazywane przez organ wykonawczy gminy odpowiednio do organu wykonawczego powiatu.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska jest źródłem informacji o stanie środowiska, realizowanych zadaniach związanych z jego ochroną, jak również wskazówką przy tworzeniu kolejnych programów ochrony środowiska.

Okres, jaki obejmuje Raport:

Raport obejmuje okres dwóch lat kalendarzowych, tj. informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu obejmują: **lata 2024 r. i 2025 r.**

Poprzedni Raport obejmował lata 2022-2023 i został przedłożony Radzie Gminy Turawa w 2024 roku.

W związku z tym, że Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji gminnego Programu ochrony środowiska, w **niniejszym Raporcie dokonano analizy stopnia realizacji najważniejszych i kluczowych zadań własnych gminy wynikających z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa** jak również innych działań wpisujących się w cele w/w Programu.

Ponadto w przedmiotowym dokumencie zwrócono uwagę na zadania, w wyniku realizacji których osiągnięty został lub będzie osiągnięty największy efekt ekologiczny: ochrona powietrza i gospodarka niskoemisyjna, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona wód oraz edukacja ekologiczna. Ponadto Raport informuje, co udało się zrealizować w zakładanym okresie.

Do opracowania niniejszego sprawozdania wykorzystano m.in. następujące dokumenty:

1. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030”;
2. „Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego”,
3. Raport o stanie Gminy Turawa za 2024 rok;
4. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za rok 2024;
5. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za rok 2025;
6. Aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego”, Uchwała Nr LVII/592/2023 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 września 2023 r.;
7. Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej przedłożone do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego za rok 2024;
8. Sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej przedłożone do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego za rok 2025;
9. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem lat 2023-2028;
10. Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Spółki Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. (plan na lata 2021-2025 - przyjęty Uchwałą nr XXVIII/161/2021 Rady Gminy Turawa z dnia 28 stycznia 2021 r., następnie plan na lata 2025-2029 przyjęty Uchwałą Nr XVII/124/2025 Rady Gminy Turawa z dnia 26 września 2025 r.);
11. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa” przyjęty Uchwałą Nr XXX/185/13 z dnia 17 grudnia 2013 r..

Najważniejsze priorytety i cele operacyjne związane z Programem ochrony środowiska:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza;
2. gospodarowanie wodami;
3. gospodarka wodno-ściekowa;
4. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
5. działalność edukacyjna;
6. zasoby przyrodnicze.

Główne zadania Programu:

1. przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na lata obowiązywania Programu,
2. rozwiązania inwestycyjne zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
3. podniesienie stanu świadomości społecznej w zakresie ekologii, jako działanie mające istotny wpływ na postawę mieszkańców i ich aktywny udział w dbałość o środowisko,
4. poprawa stanu środowiska przyrodniczego obszaru Gminy Turawa, bądź utrzymanie dobrego poziomu, tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich programów.

Autorzy raportu:

Raport został opracowany przez pracowników Referatu Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Gminy Turawa przy współpracy Referatu Budownictwa, Referatu Planowania i Finansów, Referatu Organizacyjnego, Spółki Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o. o oraz podmiotów wymienionych w Raporcie, od których otrzymano niezbędne dane lub informacje.

2. STAN REALIZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TURAWA

Charakterystyka najważniejszych priorytetów

Dotychczasowe działania w zakresie realizacji Programu Ochrony Środowiska prowadzone są w następujących kierunkach:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

1.1 Działania w zakresie ochrony powietrza, wdrażania rozwiązań niskoemisyjnych, obniżenia zapotrzebowania na energię ciepłą, obniżenie emisji pyłowo-gazowej do powietrza:

- 1) termomodernizacje w budynkach użyteczności publicznej,
- 2) wymiana/modernizacja systemów ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej, w tym zmiana stosowanych paliw,
- 3) wspieranie osób fizycznych w pozyskiwaniu aktualnie dostępnych dotacji w zakresie wymian źródeł ciepła,
- 4) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii OZE.

1.2. Wykaz najważniejszych zadań wykonanych w ww. zakresie przez Gminę Turawa w latach 2024 - 2025:

Kluczowe działania realizowane w latach 2024-2025 w kierunku *ochrona klimatu i jakości powietrza*:

1) inwestycje polegające na wymianie kotłów w indywidualnych budynkach osób fizycznych

➤ Projekt „Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne w gminie Turawa”

W 2024 r. rozliczono z Urzędem Marszałkowskim w Opolu Projekt pn.: „Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne w gminie Turawa”, na który Gmina Turawa otrzymała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. W wyniku pozytywnego rozliczenia Urząd Marszałkowski w Opolu zatwierdził do wypłaty kwotę: 374 324,76 zł tytułem refundacji.

Ponadto w 2024 r. sporządzono i przedłożono do Urzędu Marszałkowskiego w Opolu końcowe sprawozdanie z osiągniętych wskaźników rezultatu w ww. projekcie.

2) inwestycje polegające na wymianie kotłów w budynkach użyteczności publicznej

W 2024 r. Gmina Turawa występowała o dofinansowanie do WFOŚiGW w Opolu na wymianę starych piecy na ekologiczne dla dwóch obiektów:

- **Publicznego Przedszkola w Zawadzie**, oraz

- **Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawadzie**.

Dzięki pozyskanej dotacji z ww. Funduszu wykonane zostały inwestycje:

➤ ***„Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł gazowy z przyłączeniem do sieci gazowej w Publicznym Przedszkolu w Zawadzie”***

- kwota zadania: 28 500,00 zł,
- wnioskowana kwota dofinansowania: 14 200,00 zł.

Dotychczasowe źródło ogrzewania na węgiel zostało zastąpione nowym ekologicznym kotłem gazowym. Dzięki realizacji ww. zadania w Publicznym Przedszkolu w Zawadzie aktualnie funkcjonuje nowa kotłownia spełniająca ekologiczne rozwiązanie.

Widok na kotłownię w PP w Zawadzie

➤ ***„Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł gazowy z przyłączeniem do sieci gazowej w Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawadzie”***

- kwota zadania: 46 500,00 zł,
- wnioskowana kwota dofinansowania: 13 000,00 zł.

Dzięki realizacji ww. zadania w budynku OSP w Zawadzie zostało zlikwidowane stare nieefektywne źródło ciepła. Budynek został przyłączony do sieci gazowej.

Głównym efektem ekologicznym opisanych wyżej inwestycji jest redukcja emisji pyłów i dwutlenku węgla, co przyczynia się do poprawy jakości powietrza i ograniczenia negatywnego wpływu na klimat. Istniejąca infrastruktura tj. sieć gazowa umożliwiła korzystanie przez ww. obiekty z paliwa gazowego.

3) inwestycje polegające na modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej

➤ **Planowana „Modernizacja energetyczna budynku Publicznego Przedszkola w Kotorzu Małym i Publicznej Szkoły Podstawowej w Zawadzie”**

W analizowanym okresie Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie z Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 na modernizację energetyczną ww. budynków oświatowych.

Planowana wartość inwestycji – 4 439 844,59 zł,

Dofinansowanie 80% - 1 800 402,48 zł z Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,

Planowany termin realizacji – 2026 r.

Planowany zakres prac w ramach projektu: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian i stropodachu, montaż paneli fotowoltaicznych, wymiana kotłów, modernizacja instalacji wewnętrznych c.o. i elektrycznej.

Planowany efekt ekologiczny modernizacji energetycznej (termomodernizacji) ww. budynków oświatowych koncentruje się przede wszystkim na redukcji negatywnego wpływu na środowisko, zmniejszeniu zapotrzebowania na energię oraz poprawie jakości powietrza. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) dodatkowo przyczyni się do zmniejszenia emisyjności budynku.

4) przygotowanie audytów energetycznych budynków oświatowych w celu zapewnienia gotowości do ubiegania się w przypadku uruchomienia programów przyszłych dofinansowań, które obejmowałyby tego typu inwestycje

- Gmina Turawa zleciła przygotowanie audytów energetycznych budynków oświatowych dla następujących placówek: Publiczna Szkoła Podstawowa w Ligocie Turawskiej, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kadłubie Turawskim,

Przedszkole Zakrzów Turawski, Publiczna Szkoła Podstawowa w Turawie,
Publiczne Przedszkole w Turawie, Publiczne Przedszkole w Zawadzie.

Wartość zamówienia: 48 462,00 zł

Źródło danych: Urząd Gminy Turawa – Referat Budownictwa, Sprawozdania z realizacji zadań za II półrocze 2025 r.

5) Inwestycje z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań

„Modernizacja sieci oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań na terenie Gminy Turawa”

W 2024 r. Gmina Turawa pozyskała dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu na modernizację oświetlenia ulicznego wokół jeziora Średniego w Turawie oraz wzdłuż drogi dojazdowej do Centrum Handlowego Turawa Park w Zawadzie.

- kwota zadania: 69 427,35 zł,
- przyznana kwota dofinansowania: 55 500,00 zł.

Efekt ekologiczny projektu:

- zwiększenie efektywności energetycznej infrastruktury oświetleniowej;
- redukcja zużycia energii elektrycznej, co przełoży się na niższe koszty eksploatacyjne;
- zmniejszenie emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń do atmosfery.

PROWADZENIE GMINNEGO PUNKTU KONSULTACYJNO - INFORMACYJNEGO PROGRAMU „CZyste Powietrze”

„CZyste Powietrze”- Program Priorytetowy NFOŚiGW

Beneficjentami programu są - osoby fizyczne, (które są minimum 3 lata właścicielami lub współwłaścicielami budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą).

Program umożliwia kompleksową termomodernizację, wymianę kopciucha na nowe, efektywne i ekologiczne źródło ciepła, a także na obowiązkową ocenę stanu energetycznego i wskazanie najlepszego rozwiązania.

Gminny Punkt konsultacyjno-informacyjny Programu „Czyste Powietrze”

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

GMINNY PUNKT

KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY PROGRAMU „CZyste Powietrze”

URZĄD GMINY TURAWA

TELEFON: 77 42 12 012 wew. 551 / 690 438 245

E-MAIL: czystepowietrze@turawa.pl

czystepowietrze.gov.pl

www.wfosigw.opole.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Opolu

W latach 2024-2025 roku Gmina Turawa kontynuowała współpracę z WFOŚiGW w Opolu w Programie priorytetowym „CZyste Powietrze”. W ramach współpracy Gmina Turawa podejmuje działania informacyjno-doradcze, w tym udzielanie konsultacji zainteresowanym mieszkańcom, pomoc przy obsłudze Portalu Beneficjenta WFOŚiGW w Opolu, pomoc przy złożeniu wniosku o dofinansowanie oraz o płatność w ramach „Czystego Powietrza”.

Z prowadzonych przez Urząd Gminy Turawa rejestrów dot. udzielonych konsultacji wynika, że mieszkańcy Gminy Turawa chętnie przystępują do działań zmierzających do poprawy jakości powietrza w ramach ww. Programu.

Poniżej zestawienie najważniejszych działań prowadzonych w ramach Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „Czyste Powietrze” w latach 2024-2025.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa za lata 2024-2025

Tabela nr 1. Najważniejsze działania w ramach Punktu „CZYTE POWIETRZE” w 2024 r.

2024					
Działania	udzielono 412 konsultacji mieszkańcom Gminy Turawa, w tym - w punkcie: 181, - telefoniczne: 231; złożono 69 wniosków o dofinansowanie za pośrednictwem punktu – w tym 31 wniosków o dofinansowanie, 38 wniosków o płatność <table border="1"> <tr> <td>2 spotkania informacyjne</td><td> ➤ Turawa (nad brzegiem półn. Jeziora Turawskiego) - 22.03.2024 r. ➤ Ligota Turawska - 05.07.2024 r. </td></tr> </table> Bieżące konsultacje udzielane mieszkańcom dot. Programu „Czyste Powietrze”, pomoc w wypełnianiu wniosków o dotację oraz wniosków o płatność, bieżące przekazywanie wniosków do WFOŚiGW w Opolu <table border="1"> <tr> <td>Działania edukacyjno-informacyjne</td><td> ➤ kampania informacyjna poprzez ulotki, broszury i torby „Czyste Powietrze” wydawane mieszkańcom korzystającym z punktu, wydawane Sołtysom poszczególnych wsi, ➤ kalendarze na 2025 rok, w których wykorzystane zostały prace plastyczne placówek szkół podstawowych wykonane w ramach ww. akcji edukacyjnej, ➤ publikacja artykułów nt. Programu „Czyste Powietrze” w gminnym czasopiśmie „Fala”, </td></tr> </table>	2 spotkania informacyjne	➤ Turawa (nad brzegiem półn. Jeziora Turawskiego) - 22.03.2024 r. ➤ Ligota Turawska - 05.07.2024 r.	Działania edukacyjno-informacyjne	➤ kampania informacyjna poprzez ulotki, broszury i torby „Czyste Powietrze” wydawane mieszkańcom korzystającym z punktu, wydawane Sołtysom poszczególnych wsi, ➤ kalendarze na 2025 rok, w których wykorzystane zostały prace plastyczne placówek szkół podstawowych wykonane w ramach ww. akcji edukacyjnej, ➤ publikacja artykułów nt. Programu „Czyste Powietrze” w gminnym czasopiśmie „Fala”,
2 spotkania informacyjne	➤ Turawa (nad brzegiem półn. Jeziora Turawskiego) - 22.03.2024 r. ➤ Ligota Turawska - 05.07.2024 r.				
Działania edukacyjno-informacyjne	➤ kampania informacyjna poprzez ulotki, broszury i torby „Czyste Powietrze” wydawane mieszkańcom korzystającym z punktu, wydawane Sołtysom poszczególnych wsi, ➤ kalendarze na 2025 rok, w których wykorzystane zostały prace plastyczne placówek szkół podstawowych wykonane w ramach ww. akcji edukacyjnej, ➤ publikacja artykułów nt. Programu „Czyste Powietrze” w gminnym czasopiśmie „Fala”,				

Źródło: Opracowania Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „Czyste Powietrze”

Tabela nr 2. Najważniejsze działania w ramach Punktu „CZYTE POWIETRZE” w 2025 r.

2025					
Działania	udzielono 241 konsultacji mieszkańcom Gminy Turawa, w tym - w punkcie: 87, - telefoniczne: 154; złożono 37 wniosków o dofinansowanie za pośrednictwem punktu – w tym 11 wniosków o dofinansowanie, 26 wniosków o płatność <table border="1"> <tr> <td>2 spotkania informacyjne</td><td> ➤ Turawa (nad brzegiem półn. Jeziora Turawskiego) - 21.03.2025 r. ➤ Zawada - 29.11.2025r. </td></tr> </table> Bieżące konsultacje udzielane mieszkańcom dot. Programu „Czyste Powietrze”, pomoc w wypełnianiu wniosków o dotację oraz wniosków o płatność, bieżące przekazywanie wniosków do WFOŚiGW w Opolu <table border="1"> <tr> <td>Działania edukacyjno-informacyjne</td><td> ➤ przekazywanie wszelkich informacji związanych z wprowadzonymi zmianami w programie, ➤ kampania informacyjna poprzez ulotki „Czyste Powietrze”, EKOgadżety oraz gadżety edukacyjno-informacyjne (teczki, notesy, długopisy ze znakowaniem) z treściami dot. Programu „Czyste Powietrze” wydawane mieszkańcom zainteresowanym Programem, ➤ publikacja artykułów nt. Programu „Czyste Powietrze” w gminnym czasopiśmie „Fala”, ➤ przygotowanie i rozpowszechnienie wśród potencjalnych Beneficjentów, kalendarzy na 2026 r. zawierające treści dot. programu, ➤ wizyty u mieszkańców, w trakcie których udzielono informacji o Programie, przekazano broszury informacyjne oraz dokonano kontroli obecnego źródła ciepła i potrzeby jego wymiany, stanu budynku pod kątem termomodernizacji. </td></tr> </table>	2 spotkania informacyjne	➤ Turawa (nad brzegiem półn. Jeziora Turawskiego) - 21.03.2025 r. ➤ Zawada - 29.11.2025r.	Działania edukacyjno-informacyjne	➤ przekazywanie wszelkich informacji związanych z wprowadzonymi zmianami w programie, ➤ kampania informacyjna poprzez ulotki „Czyste Powietrze”, EKOgadżety oraz gadżety edukacyjno-informacyjne (teczki, notesy, długopisy ze znakowaniem) z treściami dot. Programu „Czyste Powietrze” wydawane mieszkańcom zainteresowanym Programem, ➤ publikacja artykułów nt. Programu „Czyste Powietrze” w gminnym czasopiśmie „Fala”, ➤ przygotowanie i rozpowszechnienie wśród potencjalnych Beneficjentów, kalendarzy na 2026 r. zawierające treści dot. programu, ➤ wizyty u mieszkańców, w trakcie których udzielono informacji o Programie, przekazano broszury informacyjne oraz dokonano kontroli obecnego źródła ciepła i potrzeby jego wymiany, stanu budynku pod kątem termomodernizacji.
2 spotkania informacyjne	➤ Turawa (nad brzegiem półn. Jeziora Turawskiego) - 21.03.2025 r. ➤ Zawada - 29.11.2025r.				
Działania edukacyjno-informacyjne	➤ przekazywanie wszelkich informacji związanych z wprowadzonymi zmianami w programie, ➤ kampania informacyjna poprzez ulotki „Czyste Powietrze”, EKOgadżety oraz gadżety edukacyjno-informacyjne (teczki, notesy, długopisy ze znakowaniem) z treściami dot. Programu „Czyste Powietrze” wydawane mieszkańcom zainteresowanym Programem, ➤ publikacja artykułów nt. Programu „Czyste Powietrze” w gminnym czasopiśmie „Fala”, ➤ przygotowanie i rozpowszechnienie wśród potencjalnych Beneficjentów, kalendarzy na 2026 r. zawierające treści dot. programu, ➤ wizyty u mieszkańców, w trakcie których udzielono informacji o Programie, przekazano broszury informacyjne oraz dokonano kontroli obecnego źródła ciepła i potrzeby jego wymiany, stanu budynku pod kątem termomodernizacji.				

Źródło: Opracowania Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „Czyste Powietrze”

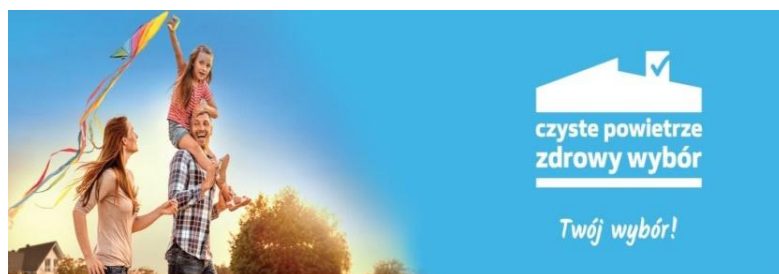
Z pozyskanych danych z WFOŚiGW w Opolu wynika, iż od początku uruchomienia punktu konsultacyjnego z Programu „CZYTE POWIETRZE” skorzystało **530-óch** mieszkańców Gminy Turawa.

Dotychczasowe wyniki pracy Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „CZYTE POWIETRZE”:

Tabela nr 3. Realizacja Programu „CZYTE POWIETRZE”

GMINA TURAWA	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć	Sumaryczna kwota wypłaconych dotacji [zł]
	530	478	357	8 774 803,76

Źródło: WFOŚiGW w Opolu, stan na dzień: 31.12.2025 r.

W listopadzie 2024 r. Gmina Turawa otrzymała tzw. „bonus”, tj. dodatkowe środki z WFOŚiGW w Opolu dla najbardziej aktywnych gmin wdrażających program priorytetowy „Czyste Powietrze”. Zawarte zostało Porozumienie z Funduszem dot. przyznania dodatkowego finansowania, które wynosi 30 000,00 zł.

6) PROGRAM LIFE

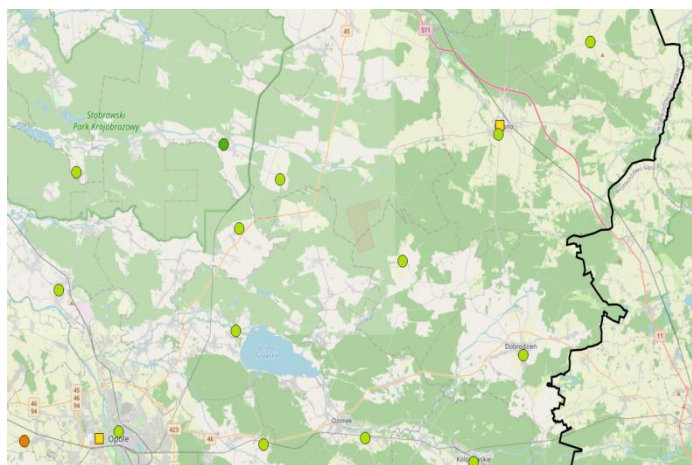
W związku z uczestnictwem Gminy Turawa w Projekcie pn.: „**Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego**” w ramach Programu LIFE podejmowane są następujące działania w tym zakresie:

- w 2024 r. odbywały się wizyty monitorujące projekt LIFE, które przeprowadzał Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Gmina Turawa współpracowała

z Zespołem ds. Realizacji Projektu LIFE w niezbędnym zakresie, dotyczącym realizacji ww. projektu;

- Gmina Turawa uczestniczyła w audycie finansowym LIFE na zakończenie ww. projektu;
- zrealizowano obowiązek sporządzenia końcowego sprawozdania projektu LIFE;
- bieżąca praca Gminnego Koordynatora ds. Ochrony Powietrza:
 - prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie ochrony powietrza i prawidłowych zachowań dot. odpowiedniego spalania paliw;
 - działania edukacyjne powiązane z realizacją *Programu Ochrony Powietrza dla województwa opolskiego*, w tym prowadzenie działań kontrolnych;
 - udzielane były konsultacje i porady mieszkańcom Gminy Turawa w zakresie wymian źródła centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz modernizacji energetycznej budynku;
 - prowadzenie działalności informacyjnej na temat obowiązującej w województwie opolskim *Uchwały Antysmogowej*.

W ramach Projektu LIFE pn.: „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” został zainstalowany czujnik do pomiaru (pyłu PM_{2,5} i PM₁₀). Pomiary jakości powietrza są dostępne na stronie: <https://ios.life.opolskie.pl/map>.

<https://ios.life.opolskie.pl/map>

CENTRALNA BAZA EMISYJNOŚCI BUDYNKÓW (CEEB)

Ewidencja **CEEB** ma na celu zebranie wszystkich danych dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych na terenie Polski. W latach 2024-2025 Gmina Turawa na bieżąco przyjmowała i wprowadzała deklaracje do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) oraz dokonywała stosownych aktualizacji na wnioski mieszkańców.

Ewidencja ma na celu zebranie wszystkich danych dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych na terenie Polski.

Do ww. ewidencji w Gminie Turawa zostało zgłoszonych 6 579 deklaracji typu A, czyli budynków i lokali mieszkalnych oraz 916 deklaracji typu B dla budynków i lokali niemieskalnych.

Dodatkowo z końcem 2025 r. zakończono prace nad weryfikacją źródeł spalania paliw na terenie strefy opolskiej, co było obowiązkiem gminy i wynikało z „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego”. Wyniki ww. weryfikacji zostały wprowadzone do rocznego sprawozdania Gminy Turawa z realizacji POP za 2025 r.

Realizacja zadań wynikających z „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego”

W ramach działań przypisanych samorządom, wynikających z „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego” Gmina Turawa realizowała następujące zadania:

- w związku z obowiązkiem wynikającym z „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego” na potrzeby rocznego sprawozdania za rok 2025 w II półroczu 2025 r. przeprowadzana została „Weryfikacja źródeł spalania paliw na terenie strefy opolskiej”. Zgodnie z ww. POP dokonywana była weryfikacja źródeł ciepła w oparciu o informacje zawarte w *Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków* oraz dokonywano zestawienia źródeł spalania paliw z powierzchnią, której dotyczą;
- monitorowano na bieżąco jakość powietrza na terenie województwa opolskiego, poprzez analizę otrzymywanych z WCZK informacji nt. przekroczeń poziomów informowania/alarmowania dla pyłów zawieszonych w powietrzu. Z bieżącego monitoringu wynikało, iż dla obszaru Gminy Turawa w okresie 2024-2025 nie stwierdzono przekroczeń jakości powietrza tzn. nie wydano żadnego

powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego. Jednak przy wystąpieniu powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego obejmującego części miasta Opola lub sąsiednich gmin każdorazowo mieszkańcy Gminy Turawa byli informowani przez stronę internetową: www.turawa.pl;

- działania informacyjne w okresie grzewczym dot. właściwego spalania – publikacja na stronie internetowej „*Informacji o spalaniu dobrej jakości paliw*”;
- działania operacyjne w formie kontroli instalacji spalania paliw stałych - w 2024 i 2025 roku na terenie Gminy przeprowadzono kontrole, wymagane w *Programie Ochrony Powietrza*;
- przygotowano i rozpowszechniano wśród mieszkańców ulotkę informacyjną „*Podstawowe Zasady Ochrony Powietrza*”.

Uchwała Antysmogowa

W okresie 2024-2025 obowiązywała Uchwała Antysmogowa, przyjęta przez Sejmik Województwa Opolskiego *Uchwałą Nr XXXVI/368/2021 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa opolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*. Jej zasady obowiązują od 1 stycznia 2022 r.

Podstawowe założenia Uchwały antysmogowej:

➤ zakaz spalania torfu

Katalog paliw zakazanych do stosowania w domowych urządzeniach grzewczych został rozszerzony o torf i produkty produkowane z jego wykorzystaniem. Dodatkowo rozszerzono zakaz dotyczący spalania paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem mułów lub flotokoncentratów węglowych o mieszanki i produkty produkowane z ich wykorzystaniem.

➤ ograniczenia dla urządzeń grzewczych

Wprowadzone uchwałą ograniczenia dotyczą kotłów, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2020 roku (po tej dacie w Polsce dopuszczona jest wyłącznie sprzedaż i instalacja kotłów na paliwa stałe spełniające wymogi emisyjności cząstek stałych (pyłu) wg dyrektywy ekoprojektu).

- Od 1 stycznia 2030 r. uchwała zakłada zakaz używania „kopciuchów”, tj. urządzeń grzewczych niespełniających wymagań w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012.
- Od 1 stycznia 2032 r. użytkowane mogą być wyłącznie instalacje spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 5 lub ekoprojektu.

Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe (tj. kominki rekreacyjne) od 1 stycznia 2036 r. muszą spełniać warunki emisyjności dla pyłu określone w dyrektywie ekoprojektu. Celem dostosowania urządzeń do wymagań, dopuszcza się ich wyposażenie w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu lub muszą one osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80%.

1.3. Działania w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego realizowane jako zadania własne gminy:

1. systematyczna rozbudowa i modernizacja dróg gminnych;
2. systematyczna dbałość o stan techniczny dróg gminnych;
3. tworzenie i promocja ścieżek rowerowych.

Wpływ na wielkość emisji z transportu powierzchniowego mają: stan jezdni, konstrukcja i stan techniczny pojazdów, rodzaj spalanej paliwa oraz płynność ruchu.

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza: modernizacja nawierzchni (wymiana na trwalszą, równiejszą) zmniejsza zużycie paliwa przez pojazdy, co bezpośrednio redukuje emisję spalin, dwutlenku węgla oraz pyłów zawieszonych PM10.

Ponadto zastosowanie cichych nawierzchni bitumicznych redukuje uciążliwość hałasu komunikacyjnego dla mieszkańców - zmniejszenie hałasu.

Efekt ekologiczny modernizacji dróg gminnych obejmuje przede wszystkim redukcję negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz ograniczenie zanieczyszczeń powietrza.

Najważniejsze inwestycje dot. dróg gminnych, które były realizowane przez Gminę Turawa w latach 2024-2025 i mają wpływ na zanieczyszczenia z komunikacji samochodowej przedstawiają poniższe zadania:

✓ w 2024 r. :

➤ **Modernizacja dróg w miejscowościach: Kadłub Turawski, Zakrzów Turawski, Ligota Turawska, Bierdzany, Rzędów, Turawa, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Zawada, Węgry i Osowiec**

- wartość inwestycji – 7 142 361,34 zł,
- dofinansowanie na realizację inwestycji – 6 785 243,27 zł Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- wkład własny: 5% - 357 118,07 zł.

Modernizacja obejmowała szeroki zakres działań na 26 odcinkach dróg w poszczególnych sołectwach i miała na celu poprawę jakości infrastruktury drogowej.

➤ **Modernizacja drogi wewnętrznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Turawie**

dofinansowanie na realizację inwestycji – 1 900 000,00 zł Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Źródło danych: Urząd Gminy Turawa – Referat Budownictwa, Raport o stanie Gminy Turawa za rok 2024, Sprawozdania z realizacji zadań za II półrocze 2024 r.

✓ w 2025 r. :

➤ **Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Zakrzów Turawski ul. Kolonia**

- wartość inwestycji – 380 869,20 zł,
- dofinansowanie na realizację inwestycji – 208 949,77 zł - środki budżetu Województwa Opolskiego (budowa i przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych),

➤ **Przebudowa i remonty dróg na terenie Gminy Turawa**

- wartość inwestycji – 1 705 716,59 zł (sfinansowane z budżetu Gminy Turawa),
- zakres inwestycji obejmował przebudowę 7 odcinków dróg na terenie Gminy Turawa o łącznej długości prawie 2,5 km.

➤ **Planowana budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Kotórz Mały – Kotórz Wielki wzdłuż DP nr 1706 O** – umowa na dofinansowanie podpisana w 2025 r., inwestycja planowana na lata 2026-2027,

- wartość planowanej inwestycji – 6 870 000,00 zł,

- dofinansowanie na realizację inwestycji – 4 854 935,19 zł - Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.

W ramach programu „Poprawa dostępności do transportu publicznego poprzez budowę infrastruktury i kampanii informacyjno-edukacyjnej na obszarze Aglomeracji Turawa” Gmina Turawa planuje budowę nowego odcinka ścieżki pieszo-rowerowej, który będzie kontynuacją wcześniej wybudowanej infrastruktury rowerowej.

Źródło danych: Urząd Gminy Turawa – Referat Budownictwa, Sprawozdanie z realizacji zadań za II półrocze 2025 r.

1.4. Pozostałe działania:

1. monitoring gospodarstw domowych w zakresie zorganizowanego przekazywania odpadów komunalnych (kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi) oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów;
2. uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony przed zanieczyszczeniem;
3. uwzględnianie ograniczenia emisji pyłów na etapie wydawania i opiniowania – decyzje środowiskowe.

1.5. Państwowy Monitoring Środowiska

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska *oceny jakości powietrza* i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) realizowany jest przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z art. 89 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Wyniki oceny oraz klasyfikację stref Główny Inspektor Ochrony Środowiska niezwłocznie przekazuje zarządowi województwa. Dla stref, w których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego zarząd województwa, w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref opracowuje projekt uchwały w sprawie programu

ochrony powietrza, mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji.

Portal Jakość Powietrza – kompleksowe źródło informacji na temat pomiarów i ocen jakości powietrza dedykowana strona GIOŚ zawierająca informacje na temat głównych zadań realizowanych w ramach monitoringu jakości powietrza
<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/home>

W ramach monitoringu jakości powietrza realizowane są zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska transponującą wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu, oraz dyrektywy Komisji (UE) 2015/1480 z dnia 28 sierpnia 2015 r. zmieniającej niektóre załączniki do dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE i 2008/50/WE ustanawiające przepisy dotyczące metod referencyjnych, zatwierdzania danych i lokalizacji punktów pomiarowych do oceny jakości powietrza.

Informacje wytwarzane w ramach realizacji tych zadań Główny Inspektor Ochrony Środowiska udostępnia poprzez dedykowany **portal Jakość Powietrza**, dostępny pod adresem powietrze.gios.gov.pl. Na portalu Jakość Powietrza udostępniany jest kompleksowy zakres informacji z zakresu monitoringu jakości powietrza, zarówno na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim, w tym:

- informacje o aktualnym stanie jakości powietrza w oparciu o wyniki pomiarów jednogodzinnych, publikowane w postaci wskazań Indeksu jakości powietrza lub pomiary stężeń na mapie bieżących danych pomiarowych,

- wyniki pomiarów wykonywanych na stanowiskach manualnych oraz archiwalne dane pomiarowe udostępniane w module „Bank danych pomiarowych” do przeglądania i pobierania,
- prognozy jakości powietrza opracowywane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy, prezentowane w postaci map zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀, dwutlenkiem azotu (NO₂), w sezonie zimowym dwutlenkiem siarki (SO₂), a w sezonie letnim ozonem troposferycznym (O₃),
- raporty, opracowania i specjalistyczne publikacje z zakresu monitoringu jakości powietrza, w tym m.in. raporty z rocznych ocen jakości powietrza,
- komunikaty o aktualnym i prognozowanym stanie jakości powietrza, komunikaty o ryzyku lub wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania, alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji,
- informacje o sieci stacji pomiarowych i zakresie wykonywanych pomiarów,
- specjalistyczne mapy, w tym m.in. mapy rozkładów stężeń zanieczyszczeń, mapy stref, mapy z wynikami rocznych i wieloletnich ocen jakości powietrza, mapy chemizmu opadów atmosferycznych,

informacje o innych narzędziach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska służących do udostępniania informacji o jakości powietrza - API oraz aplikacji mobilnej „Jakość Powietrza w Polsce”, a także informacje o innych sposobach udostępniania informacji, w tym wzory wniosków o udostępnienie informacji o poziomie tła substancji w powietrzu dla danej lokalizacji.

Oceny jakości *powietrza* dokonuje się w strefach. Obszar strefy opolskiej obejmuje teren województwa opolskiego z wyłączeniem stolicy województwa (miasta Opola) stanowiącego strefę miasto Opole. Administracyjnie strefa opolska podzielona jest na 11 powiatów i 71 gmin.

Dla województwa opolskiego aktualne wyniki pomiarów ze stacji zlokalizowanych na terenie województwa są publikowane na bieżąco na stronie internetowej: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/8#>.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia standardów jakości powietrza dla województwa opolskiego został przygotowany „Program ochrony powietrza”. W lata 2022-

2023 obowiązywał „Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego”, przyjęty Uchwałą Nr XX/193/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 lipca 2020 r.

W ramach ww. dokumentu Gmina Turawa składa do Marszałka Województwa Opolskiego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska coroczne sprawozdania, obejmujące informacje o działaniach podejmowanych przez gminę w ramach ww. programu. W związku z ww. Programem na bieżąco są również publikowane na stronie www.turawa.pl w zakładce: *Ochrona Środowiska/Powietrze* (<https://turawa.pl/4142/2629/powietrze.html>) otrzymywane z Centrum Zarządzania Kryzysowego w Opolu Komunikaty i powiadomienia dot. przekroczeń zanieczyszczeń powietrza, obejmujące w szczególności obszar Gminy Turawa oraz powiatu opolskiego i Miasta Opole. W/w Komunikaty przesyłane są również do placówek oświatowych oraz placówek medycznych Gminy Turawa.

Pomiary jakości powietrza dodatkowo można obserwować na stronie: <https://ios.life.opolskie.pl/map> (w ramach Projektu LIFE „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” - zainstalowany czujnik do pomiaru (pyłu PM_{2,5} i PM₁₀)).

2. Gospodarka wodno-ściekowa

2.1. Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Turawa realizuje Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o. o. z siedzibą w Turawie ul. Opolska 43, 46-045 Turawa.

Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. została powołana przez Gminę Turawa w celu efektywnego wykonywania zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszaru obrzeży Jezior Turawskich oraz miejscowości wcześniej nieskanalizowanych. Przedsiębiorstwo Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o. o. jest operatorem sieci wodno-kanalizacyjnej i eksploatatorem gminnej oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym.

Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Działalność inwestycyjna i eksploatacyjna przedsiębiorstwa WiK Turawa Sp. z o. o określona jest

w Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Gminy Turawa (Uchwała Nr XXVIII/161/2021 Rady Gminy Turawa z dnia 28 stycznia 2021r., (plan na lata 2021-2025), Uchwała Nr XVII/124/2025 Rady Gminy Turawa z dnia 26 września 2025 r., (plan na lata 2025-2029)).

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o. o i Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o. na terenie Gminy Turawa stan zwodociągowania i skanalizowania jest następujący:

Tabela nr 4. Stan zwodociągowania i skanalizowania Gminy Turawa (stan na grudzień 2025 r.)

Lp.	Długość sieci wodociągowej [km]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
1	159,16	209,38

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o, WiK Opole Sp. z o. o

2.2. Najważniejsze przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne Spółki WiK Turawa Sp.z o.o. w latach 2024 - 2025 wynikające z *Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych* z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, modernizacji urzędzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Na potrzeby niniejszego Raportu Spółka WiK Turawa Sp.z o.o. przygotowała wykaz najważniejszych zrealizowanych przedsięwzięć:

Tabela nr 5. Najważniejsze przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne WiK Turawa Sp.zo.o. w latach 2024-2025

Inwestycje – gospodarka ściekowa – sieci kanalizacyjne

rok	Opis	Wartość zadania [zł] netto
2024	Przejmowanie na majątek WiK sieci kanalizacyjnych wybudowanych przez prywatnych inwestorów	9 0984,27
	Uzbrajanie nowych przyłączy w pompy ze sterowaniem	224 669,44
	Przebudowa przepompowni ścieków PZ-1 dla miejscowości Zawada	1 378 301,51
2025	Budowa sieci kanalizacyjnej – Zawada II etap – ul. Brzegowa (około 1175m)	203 507,33
	Przejmowanie na majątek WiK sieci kanalizacyjnych wybudowanych przez prywatnych inwestorów	100 214,26
	Uzbrajanie nowych przyłączy w pompy ze sterowaniem	63 950,00
	Sieć kanalizacyjna ciśnieniowa Zawada ul. Sezamkowa dz. nr 710/112, 712/112 – około 195 m	50 566,36

Inwestycje – gospodarka ściekowa – oczyszczalnia ścieków

rok	Opis	Wartość zadania [zł] netto
2024	Instalacja fotowoltaiczna dla oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym	580 948,87
	Koncepcja przebudowy oczyszczalni ścieków	36 000,00
2025	Program Funkcjonalno-Użytkowy przebudowy oczyszczalni ścieków	36 000,00
	Monitoring oczyszczalni ścieków	13 677,00

Inwestycje – gospodarka wodna

rok	Opis	Wartość zadania [zł] netto
2024	Przejmowanie na majątek WiK sieci wodociągowych wybudowanych przez prywatnych inwestorów	7 850,20
2025	Budowa sieci wodociągowej – Zawada II etap – ul. Brzegowa, Orzechowa, zielona – około 1275 m	431 356,84
	Przejmowanie na majątek WiK sieci kanalizacyjnych wybudowanych przez prywatnych inwestorów	25 975,73
	System monitoringu jakości wody na SUW Turawa Marszałki oraz na sieci wodociągowej wraz z modernizacją obiektu SUW	889 177,00
	System monitoringu jakości wody na SUW Kadłub Turawski oraz na sieci wodociągowej wraz z modernizacją obiektu SUW	500 700,00
	Sieć wodociągowa Zawada ul. Sezamkowa dz. nr 710/112, 712/112 – około 200 m	67 919,25

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o

Dodatkowo Spółka WiK Turawa w ramach zadań remontowych w latach 2024-2025 prowadziła wymiany hydrantów, nawiertek i zasuw. Ponadto w 2025 r. wymieniono odcinek sieci wodociągowej o długości około 190m, w Turawie Marszałkach, ul. Świerkowa.

2.3. Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych został opracowany przez Ministra Środowiska w celu realizacji zadań w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych. W chwili obecnej KPOŚK jest prowadzony przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W ramach KPOŚK Gmina Turawa wchodzi w skład aglomeracji pn. aglomeracja Turawa (PLOP 014), która pierwotnie została wyznaczona wraz z Gminą Łubniany (miejscowości: Dąbrówka Łubniańska, Grabie, Jełowa, Kobylno, Kolanowice, Łubniany, Masów) oraz Gminą Chrzastowice (miejscowość Niwki) Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/12/05 z dnia 20 lipca 2005 r.

W ramach realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wykonywany był Projekt „Poprawa gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Turawa-Trias Opolski”. Skanalizowanie Gminy Turawa w całości jest wypełnieniem przez Gminę Turawa zadań ujętych w KPOŚK.

Aktualnie obszar aglomeracji Turawa wyznaczony jest w miejscowościach:

- 1) **w Gminie Turawa:** Bierdzany, Kadłub Turawski, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Ligota Turawska, Osowiec wraz z przysiółkiem Trzęsina, Rzędów, Turawa wraz z przysiółkiem Marszałki, Węgry, Zakrzów Turawski i Zawada. W granicach aglomeracji

wyodrębniono „północny brzeg Jeziora Turawskiego” oraz „południowy brzeg Jeziora Turawskiego”;

- 2) **w Gminie Łubniany:** Łubniany, Jełowa, Masów, Kolanowice i część miejscowości Luboszyce.

W 2024 r. w związku z obowiązkiem wynikającym z art. 92 ustawy Prawo wodne, Gmina Turawa podjęła współpracę z Gminą Łubniany w celu przeprowadzenia przeglądu obszarów i granic aglomeracji Turawa w ramach (KPOŚK). Zgodnie z *art. 92. Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* Wójt, burmistrz lub prezydent miasta co 2 lata dokonuje przeglądu obszarów i granic aglomeracji wyznaczonych na podstawie art. 87 ust. 1, z uwzględnieniem kryterium ich utworzenia oraz zaistniałych zmian równoważnej liczby mieszkańców w aglomeracji i w razie potrzeby informuje radę gminy o konieczności zmiany obszarów i granic aglomeracji.

W grudniu 2024 roku przeprowadzono przegląd obszarów i granic aglomeracji Turawa, który potwierdził konieczność wprowadzenia zmian dot. obszarów i granic aglomeracji Turawa. W dniu 23 maja 2025 r. Rada Gminy Turawa podjęła *Uchwałę Nr XIV/102/2025 w sprawie zmiany uchwały nr XXVI/144/2020 rady Gminy Turawa z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Turawa.*

Zgodnie z art. 89 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne Gmina Turawa corocznie składa sprawozdania z realizacji KPOŚK do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie RZGW w Gliwicach.

2.4 Oczyszczania ścieków

Aktualnie na terenie gminy Turawa eksploatowany jest jeden system zbiorowego odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w Kotorzu Małym. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Istniejąca oczyszczalnia ścieków to oczyszczalnia typu BIOGRADEX wybudowana została w latach 1997-1999.

Oczyszczalnia posiada aktualne pozwolenie wodnoprawne wydane przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Opolu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nr CO.ZUZ.4210.260.2025.SO z 21.08.2025 r., ważne do 31 lipca 2035 r. na odprowadzenie do

rzeki Mała Panew. Eksploatatorem oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym jest WiK Turawa Sp. z o.o.

Tabela nr 6. Oczyszczalnia ścieków w Kotorzu Małym

L.p.	Lokalizacja i nazwa oczyszczalni	Typ oczyszczalni	Obszar obsługiwany	Pozwolenie wodnoprawne
1.	Oczyszczalnia ścieków w Kotorzu Małym ul. Wodna 18 46-045 Kotórz Mały	PUB2 Oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniająca standardy odprowadzanych ścieków	Aglomeracja Turawa	CO.ZUZ.4210.260.2025.SO z 21.08.2025 r., ważne do 31 lipca 2035 r.

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o

2.5. Zaopatrzenia w wodę

Gmina Turawa zaopatrywana jest w wodę w systemie zbiorowego zaopatrzenia. Eksploatacją sieci wodociągowej zajmuje się Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o.

Tabela nr 7. Wykaz - ujęć wody WiK Turawa Sp.z o.o.

L.p.	Lokalizacja i nazwa ujęcia	Nazwa studni	Lokalizacja ujęcia [nr dz. ew.]	Ilość studni	Wydajność ujęcia wg pozwolenia wodnoprawnego	Obszar	Pozwolenie wodnoprawne
1	Ujęcie wody w Turawie-Marszałkach	Studnia nr 4 Studnia 5a	43/8	3	82 m ³ /h	Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Turawa, Marszałki, Osowiec, Trzęsina, Węgry, obszar zabudowy letniskowej Jezioro Średnie, częściowo Zawada	OŚ.6341.16.2016.BS z dn. 28.04.2016
		Studnia nr 6	51/1				
2	Ujęcie wody w Kałubie Turawskim	Studnia nr 1 i studnia nr 2	859	2	60 m ³ /h	Kałub Turawski, Ligota Turawska, Bierzany, Zakrzów Turawski, Rzędów, częściowo północny brzeg Jeziora Turawskiego	OŚ.6341.54.2014.BS z dn. 16.06.2015r.

Źródło: WiK Turawa Sp. z o. o

3. Gospodarowanie wodami

3.1 Działania w zakresie likwidacji źródeł zanieczyszczeń i ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Gospodarowanie wodami - zadanie realizowane w oparciu o zadania własne wynikające z m.in. Ustawy Prawo wodne. W ramach przedmiotowych zadań Gmina Turawa prowadzi między innymi następujące działania:

1. **ochrona wód Jeziora Średniego w Turawie poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego poprzez zabieg koszenia makrofity** – z monitoringu Jeziora Średniego w sezonie wegetacyjnym w latach 2024 i 2025 wynikało, że makrofity nie rozrosły się na taką skalę jak było to w poprzednich latach. Dotychczasowe działania w celu zahamowania nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego podejmowane przez Gminę Turawa przy wsparciu finansowym WFOŚiGW w Opolu pozwoliły na osiągnięcie pewnej stabilizacji, tym samym nie wystąpiła konieczność wykonywania zabiegu usuwania roślinności.
2. **monitorowanie i identyfikowanie potencjalnych źródeł zanieczyszczeń, w tym w obrębie Jezior Turawskich** w tym stały i bieżący monitoring w zakresie czystości i porządku;
3. **monitorowanie Jezior Turawskich w zakresie utrzymania czystości i porządku:**
 - na bieżąco monitorowane są tereny obrzeży Jezior Turawskich,
 - na bieżąco porządkowane są gminne tereny przy Jeziorze Średnim, Jeziorze Małym, Jeziorze Dużym,
 - w celu utrzymania czystości i porządku na terenach rekreacyjnych Gmina Turawa posiada podpisaną umowę z przedsiębiorstwem wywozowym, które systematycznie odbiera odpady komunalne z tych terenów,
 - na bieżąco sprzątane są plaże, teren przy kąpielisku nad Jeziorem Średnim, ścieżka turystyczna, drogi i deptaki oraz gminne toalety. W 2024 - 2025 za stan czystości i porządku na terenach rekreacyjnych Jezior Turawskich odpowiadała Spółka WiK Turawa Sp. z o.o.

3.2. Monitoring wód

Monitoring wód podziemnych i powierzchniowych prowadzony jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Badania i ocena jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji właściwego organu Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zakres i sposób badań oraz kryteria oceny stanu wód określają odpowiednie rozporządzenia wykonawcze do ustawy - Prawo wodne.

Szczegółowe informacje w tym zakresie dostępne jest na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/>.

4. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarkę odpadami komunalnymi reguluje *Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, która nakłada na gminy obowiązek zorganizowania odbioru i zagospodarowania odpadów.

W analizowanym okresie w województwie opolskim obowiązującym planem jest „*Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028*”, który został przyjęty przez Sejmik Województwa Opolskiego *Uchwałą Nr XXVII/306/2017 z dnia 28 marca 2017 r.*

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego określa cele strategiczne, inwestycje oraz podział na regiony gospodarki odpadami.

4.1. System gospodarowania odpadami komunalnymi

W celu realizacji obowiązków narzuconych przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Gminy Turawa podjęła stosowne uchwały, w tym *regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa*.

Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa w analizowanych latach regulował **Regulamin** utrzymania czystości i porządku przyjęty Uchwałą Rady Gminy Turawa:

1. *Uchwała Nr XXXVIII/251/2022 Rady Gminy Turawa z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa;*
2. *Uchwała Nr XLIX/361/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 2 lutego 2023 r. w sprawie zmiany Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa.*

Dodatkowo w 2025 r. została podjęta **zmiana Regulaminu**, mająca na celu dostosowanie odbioru odpadów zbieranych w sposób selektywny tj. zwiększenie częstotliwości odbioru odpadów z papieru i tektury oraz odpadów opakowaniowych z papieru i tektury.

Regulamin określa m. in. wymagania właścicieli nieruchomości w zakresie utrzymania czystości i porządku z uwzględnieniem wymagań wynikających z wojewódzkiego planu

gospodarki odpadami, w tym prowadzenie selektywnego zbierania następujących strumieni odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych, odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji, odpadów zielonych, przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon.

W ramach systemu na terenie Gminy Turawa obowiązuje **metoda ustalenia opłaty** za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, **zależna od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość**. Opłata stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty określonej w uchwale. Podstawą do ustalenia ilości mieszkańców danego gospodarstwa jest deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składana przez właścicieli nieruchomości.

Na stronie internetowej Gminy Turawa www.turawa.pl w zakładce pn. „Mieszkańcy” została utworzona specjalna zakładka pn. „Gospodarka Odpadami Komunalnymi”, na której umieszczane są na bieżąco wszelkie informacje dotyczące gospodarki odpadami w Gminie Turawa.

Na terenie Gminy Turawa usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych w latach 2024-2025 świadczył przedsiębiorca: REMONDIS Opole S.A. Al. Przyjaźni 9, 45-573 Opole, wyłoniony w drodze przetargu na zasadzie Prawa Zamówień Publicznych.

Przedmiot umowy: odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, położonych na terenie Gminy Turawa. Odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców „u źródła” odbywał się w systemie cztero bądź pięcio – pojemnikowym oraz workowym. W przypadku odpadów biodegradowalnych mieszkańcy mieli możliwość gromadzenia ich w systemie:

- selektywnym z wykorzystaniem przydomowego kompostownika na bioodpady,
- selektywnym z dodatkowym pojemnikiem z przeznaczeniem do gromadzenia bioodpadów.

Miejscem zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych przez ww. podmiot jest: Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych tj. Zakład Komunalny Sp. z o. o z siedzibą w Opolu przy ul. Podmiejskiej 69.

4.2. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Selektywna zbiórka odpadów na terenie Gminy Turawa zorganizowana jest w oparciu o *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa*. W latach 2024-2025 selektywna zbiórka odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Turawa realizowana była zgodnie z obowiązującymi zasadami, wg. poniższej tabeli.

Tabela nr 8. Selektywna zbiórka odpadów – stan na 2025 r.

lp	Pojemnik	Rodzaje odpadów	Częstotliwość odbioru
1	pojemnik oznakowany kolorem żółtym	tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe	1 raz / 2 tygodnie
2	pojemnik oznakowany kolorem zielonym	szkło opakowaniowe	1 raz / 8 tygodni
3	pojemnik oznakowany kolorem brązowym	bioodpady	wiosna – lato: 1 raz / 2 tygodnie, jesień – zima: 1 raz / 1 miesiąc
4	worek oznakowany kolorem niebieskim	papier i tektura	1 raz / 12 tygodni
5	pojemnik oznakowany kolorem czarnym	odpady niesegregowane (zmieszane), pozostałości z sortowania	1 raz / 2 tygodnie
POZOSTAŁE ODPADY GROMADZONE SELETYWNIE			
Lp.	Rodzaje odpadów	Forma odbioru	Częstotliwość odbioru
1	odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony	PSZOK okresowa zbiórka przeprowadzana w formie tzw. „wystawki”	zgodnie z regulaminem PSZOK zgodnie z harmonogramem
2	zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych	PSZOK	zgodnie z regulaminem PSZOK
	drobne elektroodpady	Punkt Elektroodpadów (MPE) przy Urzędzie Gminy Turawa	
3	odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z drobnych remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie	PSZOK	zgodnie z regulaminem PSZOK

Źródło danych:

Materiały własne - Urząd Gminy Turawa Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Częstotliwość odbioru opisanych wyżej frakcji odpadów z nieruchomości określona jest w harmonogramach, dostarczanych mieszkańcom oraz publikowanych na stronie internetowej Urzędu Gminy Turawa.

Główne źródła wytwarzania odpadów komunalnych to gospodarstwa domowe. Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami przekazywane są przez uprawniony podmiot procesom odzysku lub unieszkodliwiania zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Zestawienie informacji o zebranych i zagospodarowanych odpadach z Gminy Turawa za 2024 r. i 2025 r. przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 9. Zestawienie masy odpadów odebranych z terenów zamieszkałych w 2024 r.

Lp.	Rodzaj odpadów	Kod odpadów	2024 r.
1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	200301	1 820,62
2.	Tworzywa sztuczne, metale, zmieszane odpady opakowaniowe	150102	446,09
3.	Szkło	150107	259,56
4.	Papier	150101	72,88
5.	Bioodpady	200108	545,18
6.	Meble i inne odpady wielkogabarytowe	200307	164,62
7.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	200135*,200136	0
8.	Zużyty opony	160103	3,32
SUMA:			3312,27

Źródło danych: Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za 2024 rok

Tabela nr 10. Zestawienie masy odpadów odebranych z terenów zamieszkałych w 2025 r.

Lp.	Rodzaj odpadów	Kod odpadów	2025 r.
1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	200301	1 759,08
2.	Tworzywa sztuczne, metale, zmieszane odpady opakowaniowe	150102	464,41
3.	Szkło	150107	252,78
4.	Papier	150101	79,30
5.	Bioodpady	200108	602,26
6.	Meble i inne odpady wielkogabarytowe	200307	154,70
7.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	200135*,200136	0
8.	Zużyty opony	160103	8,27
SUMA:			3 320,80

Źródło danych: Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Turawa za 2025 rok

4.3. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kotorzu Małym przy ul. Wodnej funkcjonuje od maja 2021 roku. Obsługa techniczna PSZOK-u prowadzona jest przez Spółkę Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. zo.o. Odbiór odpadów z PSZOK-u zapewnia firma wywozowa Remondis Opole S.A. na podstawie zawartej Umowy w tym zakresie. Zasady odbioru odpadów przez PSZOK są określone w Regulaminie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kotorzu Małym (Zarządzenie Wójta Gminy Turawa nr OR.0050.51.2021 z dnia 21 maja 2021 r., aktualne Zarządzenie Wójta Gminy Turawa nr OR.0050.56.2024 z dnia 1 marca 2024 r).

Szczegółowe informacje o funkcjonowaniu PSZOK-u za okres 2024-2025 r. znajdują się materiałach przygotowanych dla Rady Gminy Turawa pn. „*Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w Kotorzu Małym*” oraz „*Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi*”.

4.4. Sprawozdawczość

Gmina Turawa sporządza corocznie sprawozdania w oparciu o *art 9q znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.

Zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu, Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

Sprawozdania sporządzane są zgodnie obowiązującymi przepisami i wprowadzane są do systemu BDO (Baza Danych Odpadowych).

W sprawozdaniach są wykorzystywane sprawozdania podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Turawa: Remondis Opole S.A. z siedzibą Al. Przyjaźni 9, 45-573 Opole.

Roczne Analizy Stanu Gospodarki Komunalnymi w Gminie Turawa są corocznie przygotowywane i przedkładane Radzie Gminy Turawa (zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 i art. 9tb Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

4.5. Azbest

Szczególną grupą odpadów niebezpiecznych są odpady zawierające azbest. Na podstawie wytycznych „Krajowego Programu Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, Gmina Turawa w 2011 r. przeprowadziła inwentaryzację obiektów zawierającej azbest.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest została wprowadzona do Bazy Azbestowej i zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie przedkładania marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska informacje o ilości i miejscach występowania azbestu są corocznie przekazywane do Bazy Azbestowej.

Od wielu lat na terenie Gminy Turawa realizowany jest „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa”, przyjęty Uchwałą Nr XXX/185/13 Rady Gminy Turawa z dnia 17 grudnia 2013 r.

W ramach ww. Programu Gmina Turawa dotychczas uczestniczyła w projekcie usuwania azbestu poprzez wnioskowanie do WFOŚiGW w Opolu o dofinansowanie tego zadania dla zainteresowanych mieszkańców. Zasady przyznania dofinansowania określał Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu.

W latach 2024-2025 projekt pn.: „Ogólnopolski Program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” nie był prowadzony przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. W związku z czym mieszkańcy Gminy Turawa realizowali zadania usuwania azbestu we własnym zakresie.

Dotychczasowe podsumowanie usuwania azbestu

W latach 2014-2023 r. dzięki pozyskanej dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu na terenie Gminy Turawa zostało usuniętych:

21 250,77 m² płyt azbestowych, w przeliczeniu na masę odpadów stanowi: **266,142 ton.**

Realizacja usuwania azbestu w poszczególnych latach została przedstawiona w poniższych tabelach.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa za lata 2024-2025

Realizacja usuwania azbestu w poszczególnych latach 2014-2023

zakres	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
powierzchnia w m ²	3 415,00	3 790,00	4 697,00	913,00	1 867,00	1 531,00	1 094,20	1 498,80	806,77	1 638,00
Masa w tonach	46,09	43,26	56,179	11,00	24,013	19,990	14,23	19,15	10,93	21,30
Ilość Wnioskodawców	25	41	26	13	20 + 3 obiekty gminne	15 + 1 obiekt gminny	15	7	10	6
Ilość obiektów/ budynków szt.	16	28	18	9	12	7	5	4	5	5
Ilość pryzm szt.	11	16	14	6	11	9	10	5	6	4
Miejsce unieszkodliwienia	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrów 8, 28-142 Tuczępy	Składowisko firmy: „Eko-Radomsko” z siedzibą w Radomsku ul. Narutowicza 5b, 97-500 Radomsko	Składowisko firmy: WOD-BUD Sp. z o.o. z siedzibą w Kraśniku ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik	Składowisko firmy: FCC Eko Radomsko ul. Narutowicza 5b, 97-500 Radomsko Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Płozów Gmina Radomsko	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrów 8, 28-142 Tuczępy	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp. z o.o Składowisko Azbestu Dobrów 8 28-142 Tuczępy	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp. z o.o Składowisko Azbestu Dobrów 8 28-142 Tuczępy	Składowisko firmy: Środowisko i Innowacje Sp. z o.o Składowisko Azbestu Dobrów 8 28-142 Tuczępy	Składowisko Azbestu Dobrów 8 28-142 Tuczępy	Składowisko Biała Młynisko FCC PRO EKO Sp. z o.o. Radomsko ul. Narutowicza 5B, 97-500 Radomsko

Tabela nr 12. Usuwanie azbestu w Gminie Turawa w latach 2014-2023

Realizacja usuwania azbestu w poszczególnych latach 2014-2023

Tabela nr 11. Usuwanie azbestu w Gminie Turawa w latach 2014-2023

RAZEM	
łączna powierzchnia w m ²	21 250,77
łączna masa w tonach	266,142
łączna ilość Wnioskodawców	182
łączna ilość obiektów/budynków szt.	109
łączna ilość pryzm szt.	92

Pozyskana dotacja z WFOŚiGW w Opolu w latach 2014-2023:

Tabela nr 12. Pozyskana dotacja z WFOŚiGW w Opolu na usuwanie azbestu w latach 2014-2023

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
23 865,13	28 852, 19	24 749,99	7 991,99	10 917,22	8 441,49	9 982,00	11 975,03	7 350,00	14 910,00
RAZEM dotacja z WFOŚiGW w Opolu									
149 035,04 zł									

4.6. Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej na terenie Gminy Turawa

W 2025 r. została zorganizowana zbiórka folii rolniczych i odpadów z działalności rolniczej w ramach, której zainteresowani rolnicy mogli bezpłatnie przekazać uprawnionemu podmiotowi następujące frakcje odpadów ze swoich gospodarstw rolnych:

- folie czarne, czarno-białe i tunelowe,
- folie po sianokiszonce (zielone i białe),
- worki po nawozach,
- opakowania typu Big Bag.

Z akcji skorzystało aż 38 gospodarstw rolnych z terenu Gminy Turawa.

Zebrana ilość odpadów - 25 Mg.

Odbiór folii rolniczych – czerwiec 2025 r.

4.7. Prowadzenie monitoringu wpływu na środowisko zamkniętego składowiska odpadów w Bierdzanach.

Na terenie Gminy Turawa istnieje zamknięte składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gmina Turawa. Właścicielem w/w składowiska jest: Gmina Turawa. Zgodnie z Decyzją Starosty Opolskiego nr OŚ.DLP.7647-83/06 składowisko zostało ostatecznie zamknięte w dniu 27.10.2006 r. Składowisko zostało zrehabilitowane w ramach projektu rekultywacji pn. „Rekultywacja gminnego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gm. Turawa”.

Na składowisku **prowadzony jest monitoring oddziaływania na środowisko** zgodnie z wytycznymi *Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz*

warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów oraz Decyzją Starosty Opolskiego nr OŚ.DLP.7647-83/06 z dnia 27.10.2006 r. oraz Decyzją znak DOŚ-III.7241.2.8.2018.J.W Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 10 stycznia 2019 r. zmniejszającą Gminie Turawa częstotliwość wykonywania badań.

W ramach monitoringu, który należy prowadzić 30 lat, licząc od dnia uzyskania decyzji na zamknięcie składowiska badane są następujące parametry:

1. poziom i skład wód podziemnych z piezometrów w zakresie: odczyn pH, przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny (OWO), metale ciężkie (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr⁺⁶, Hg), suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA);
2. skład wód odciekowych ze zbiornika odcieków w zakresie: odczyn pH, przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny (OWO), metale ciężkie (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr⁺⁶, Hg), suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA);
3. emisja i skład biogazu ze złoża odpadów - oznaczenie zawartości w biogazie: metanu (CH₄), dwutlenku węgla (CO₂), tlenu (O₂);
4. przebieg osiadania składowiska;
5. badanie wielkości opadu atmosferycznego.

Na podstawie dotychczasowych badań monitoringowych wynika, że składowisko nie oddziałuje na środowisko.

Raport z przeprowadzonych badań opracowywany jest na zlecenie Urzędu Gminy Turawa przez podmiot posiadający akredytację w zakresie przeprowadzanych badań. Wyniki badań zgodnie z zapisami *ustawy o odpadach*, przedkładane są Opolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

4.8. Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

1) w związku z obowiązkiem wynikającym *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz w związku z art. 47 *ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców w 2025 r. przeprowadzone zostały kontrole podmiotów odbierających odpady komunalne, które wpisane są do Rejestru Działalności Regulowanej na terenie Gminy Turawa. Zgodnie z ww. przepisem wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę*

podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości co najmniej raz na dwa lata. Skontrolowane zostały wszystkie firmy posiadające aktualne wpisy do RDR;

2) w związku z obowiązkiem wynikającym z *art. 6 ust. 5a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz *art. 379 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* w latach 2024 - 2025 r. **prowadzone były kontrole nieruchomości niezamieszkałych, położone na terenach rekreacyjnych Jezior Turawskich w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych.** Na podstawie wezwań właściciele domków letniskowych z obrzeży Jeziora Turawskiego zobowiązani byli dodatkowo do doręczenia odpowiednich dokumentów (rachunków) potwierdzających zagospodarowanie odpadów.

3) w związku z obowiązkiem wynikającym z *art. 6 ust. 5a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz *art. 379 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* w latach 2024 - 2025 r. prowadzone były kontrole nieruchomości, na których zainstalowane są przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe (na terenach nie objętych systemem kanalizacji sanitarnej). W ramach ww. kontroli właściciele nieruchomości zobowiązani byli do doręczenia odpowiednich dokumentów (rachunków) potwierdzających zagospodarowanie nieczystości ciekłych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4) w związku z obowiązkiem wynikającym z *art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* Gmina Turawa corocznie sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy i przedkłada je właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

5. Ochrona zasobów przyrodniczych

5.1. Działania w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych

- 1) kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej oraz polepszanie wiedzy o stanie środowiska przyrodniczego;
- 2) rewitalizacja istniejących terenów zieleni;

- 3) współpraca z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Opolu oraz Nadleśnictwem Turawa w zakresie wzmocnienia ochrony przyrody;
- 4) edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do ochrony przyrody;
- 5) działania w zakresie zachowania trwałości zadrzewień i lasów gminnych;
- 6) ochrona i uzupełnianie drzewostanu istniejących alei, szpalerów i innych form zieleni;
- 7) kształtowanie zieleni urządzonej na terenach przeznaczonych do rekreacji;
- 8) dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów gminnych;
- 9) promocja walorów środowiska naturalnego gminy, w tym obszarów prawnie chronionych – Jezioro Turawskie (obszar NATURA 2000) oraz Lasów Stobrawsko-Turawskich (min. wydawanie materiałów promocyjnych);
- 10) promocja istniejących prawnie chronionych terenów charakteryzujących się różnorodnością biologiczną oraz terenów o wysokich walorach przyrodniczych
- wydawanie materiałów promocyjnych zawierających mapy z przebiegiem tras rowerowych i szlaków turystycznych gminy z uwzględnieniem ww. terenów;
- 11) współpraca przy realizowanych projektach dot. ochrony przyrody i bioróżnorodności z Aglomeracją Opolską oraz LGD Kraina Dinozaurów;

Tabela nr 13. Działania w zakresie ochrony przyrody – wykaz zadań związanych z utrzymaniem zieleni i pielęgnacji terenów zielonych w poszczególnych Sołectwach

I.p.	Zadanie	Wartość [zł]
2024		
1.	Utrzymanie terenów zielonych w Sołectwie Bierdzany (koszenie, prace porządkowe itp.)	3 816,19
2.	Utrzymanie terenów zielonych w Sołectwie Kadłub Turawski	5 347,09
3.	Utrzymanie terenów zielonych w Sołectwie Kotórz Mały	2 000,00
4.	Utrzymanie zieleni w Sołectwie Kotórz Wielki	2 400,25
5.	Pielęgnacja terenów zielonych w Sołectwie Ligota Turawska, w tym konserwacja urządzeń znajdujących się na terenach gminnych	2 231,03
6.	Pielęgnacja terenów zielonych w Sołectwie Osowiec	18 157,28
7.	Pielęgnacja terenów zielonych w Sołectwie Rzędów	4 243,61
8.	Utrzymanie zieleni, prace porządkowe w Sołectwie Turawa	8 226,16
9.	Utrzymanie terenów zielonych Sołectwo Węgry	1 999,36
10.	Utrzymanie i pielęgnacja zieleni w Sołectwie Zakrzów Turawski	12 006,37

2025		
1.	Utrzymanie terenów zielonych w Sołectwie Kadłub Turawski	4 976,64
2.	Utrzymanie terenów zielonych w Sołectwie Kotórz Mały	2 476,22
3.	Utrzymanie zieleni w Sołectwie Kotórz Wielki	1 881,59
4.	Pielęgnacja terenów zielonych w Sołectwie Ligota Turawska	2 997,38
5.	Pielęgnacja i porządkowanie terenów zielonych w Sołectwie Osowiec, w tym konserwacja urządzeń	22 492,03
6.	Pielęgnacja terenów zielonych w Sołectwie Rzędów	4 787,62
7.	Utrzymanie zieleni w tym utrzymanie czystości w Sołectwie Turawa	10 594,00
8.	Utrzymanie terenów zielonych Sołectwo Węgry	1 987,54
9.	Utrzymanie i pielęgnacja zieleni w Sołectwie Zakrzów Turawski	11 189,98

Źródło danych: Fundusz Sołecki wydatki poszczególnych Sołectw za 2024 - 2025 r. – Referat Organizacyjny

Wyżej opisane działania dotyczą przede wszystkim utrzymania zieleni, nasadzeń, pielęgnacji zieleni, utrzymania porządku - realizowane w poszczególnych sołectwach.

Główne efekty ekologiczne utrzymania terenów zielonych:

- **poprawa jakości powietrza i mikroklimatu:** Tereny zielone działają jak naturalna klimatyzacja, schładzając obszar w okresie upałów oraz redukując efekt tzw. wyspy ciepła. **Drzewa i krzewy zatrzymują pyły i redukują zanieczyszczenia;**
- **wspieranie bioróżnorodności:** prawidłowa pielęgnacja sprzyja rozwojowi fauny i flory, w tym owadów zapylających;
- **retencja wody (błękitno-zielona infrastruktura):** tereny zielone poprawiają infiltrację wód opadowych do gruntu, zmniejszając ryzyko podtopień i przeciążenie kanalizacji deszczowej;
- **poprawa struktury gleby i cykl składników odżywczych:** stosowanie kompostu z odpadów zieleni (koszonej trawy, liści) zwiększa pojemność wodną gleby i ogranicza potrzebę stosowania nawozów mineralnych;
- **Ograniczenie hałasu:** zielone tereny stanowią barierę dźwiękochłonną.

W związku z powyższym ze względu na realizację istotnych funkcji przyrodniczych bardzo ważne jest proekologiczne podejście do prawidłowej pielęgnacji zieleni i utrzymania terenów zielonych na terenach wiejskich.

6. Ochrona przed hałasem

Ochrona przed hałasem uregulowana jest w przepisach *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, m.in. poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Zgodnie z *art. 117 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów określonych w strategicznych mapach hałasu (miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, głównych dróg, głównych linii kolejowych, głównych lotnisk).

Zbiór danych przestrzennych dotyczy monitoringu hałasu, który prowadzony jest w ramach podsystemu monitoringu hałasu Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Celem funkcjonowania podsystemu jest zapewnienie informacji dla społeczeństwa oraz dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej w szczególności poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak strategiczne mapy hałasu i programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące oddziaływanie.

Na podstawie strategicznych map hałasu marszałek opracowuje dla obszaru województwa *projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem*, który jest uchwalany przez sejmik województwa co 5 lat.

Obowiązującym programem ochrony środowiska przed hałasem w województwie opolskim jest „*Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa opolskiego*” przyjęty Uchwałą Nr II/11/2024 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 czerwca 2024 r. W ramach ww. dokumentu Gmina Turawa przedkłada coroczne sprawozdania.

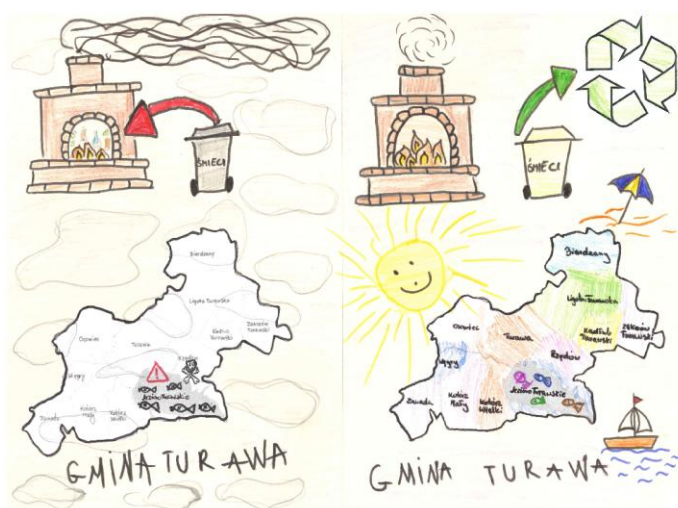
Działania w zakresie zadań ograniczających uciążliwości akustyczne (komunikacyjne, przemysłowe) realizowane są w ramach zadań własnych przez zarządców dróg: GDDKiA,

Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych oraz PKP oraz przez podmioty gospodarcze, których działalność jest źródłem hałasu. Dodatkowo zgodnie z art. 117a Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem, z wyłączeniem zarządzających drogami gminnymi, dokonują identyfikacji głównych dróg, głównych linii kolejowych lub głównych lotnisk i są zobowiązane do przekazywania, w zakresie swojej właściwości, Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska stosowne dane wymagane ww. ustawą (m.in. roczne natężenie ruchu).

7. Edukacja ekologiczna

7.1. Działania w zakresie edukacji ekologicznej

Edukacja ekologiczna stanowi ważny element edukacji mieszkańców Gminy Turawa.

Istotnym elementem edukacji ekologicznej jest kształtowanie postaw odpowiedzialności za środowisko oraz rozwijanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.

Dodatkowo prowadzona jest wśród uczniów naszych placówek oświatowych i przedszkoli.

Działania edukacyjne prowadzone

są na wielu płaszczyznach: ochrona powietrza, gospodarka odpadami, prawidłowa segregacja odpadów oraz ochrona wód, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Jezior Turawskich oraz racjonalnego korzystania z wody i właściwego, zgodnego z przepisami odprowadzania ścieków.

Działania w zakresie edukacji ekologicznej w latach 2024 - 2025:

- **w związku z prowadzonym Punktem konsultacyjno-informacyjnym „Czyste Powietrze” prowadzone są działania edukacyjne:**
 - spotkania informacyjne z mieszkańcami:
Turawa – 22.03.2024 r. i Ligota Turawska – 05.07.2024 r.;
Turawa – 21.03.2025 r. i Zawada – 29.11.2025 r.
 - publikacja artykułów edukacyjnych w kwartalniku „Fala”;

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa za lata 2024-2025

- kampania informacyjna poprzez: wydawanie mieszkańcom broszur „Czyste Powietrze”, EKOgadżetów oraz gadżetów edukacyjno-informacyjnych;
- kampania informacyjna prowadzona w siedzibie Urzędu Gminy Turawa: bieżące konsultacje udzielane mieszkańcom nt. Programu „Czyste Powietrze”, edukacja poprzez wyświetlanie na monitorze informacji dot. ww. programu.

Promocja Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego „Czyste Powietrze” w trakcie imprezy plenerowej nad Jeziorem Turawskim

Promocja Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego „Czyste Powietrze” w trakcie spotkania z mieszkańcami w Zawadzie

➤ w związku z uczestnictwem Gminy Turawa w projekcie LIFE:

- udzielanie konsultacji i porad mieszkańcom w zakresie źródeł ogrzewania oraz dostępnych źródeł dofinansowań,
- prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie ochrony powietrza i prawidłowych zachowań dot. odpowiedniego spalania paliw;
- działania edukacyjne powiązane z realizacją Programu Ochrony Powietrza dla województwa opolskiego, w tym prowadzenie działań kontrolnych;
- prowadzenie działalności informacyjnej na temat obowiązującej w województwie opolskim Uchwały Antysmogowej;

➤ „Ochrona powietrza w Gminie Turawa – niespalanie śmieci w piecach”

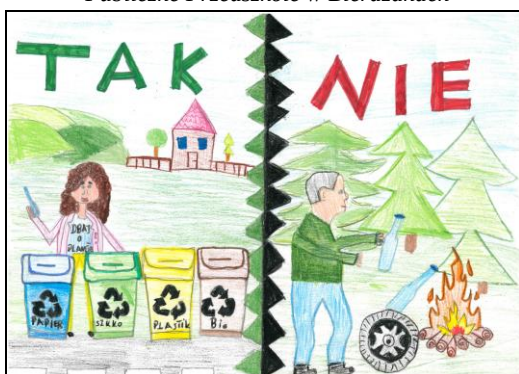
Akcja edukacyjna zorganizowana przez Gminę Turawa z udziałem dzieci z placówek przedszkolnych oraz szkół podstawowych klas I-III z terenu Gminy Turawa. W ramach akcji wszystkie ww. placówki zostały włączone w stworzenie prac plastycznych, które następnie zostały wykorzystane do kalendarzy na rok 2025 i 2026 r. Celem akcji jest szerzenie idei ekologii i troski o środowisko naturalne poprzez dbanie o jakość powietrza oraz zakaz spalania śmieci w piecach przydomowych. Ponadto kalendarze zostały rozdysponowane wśród placówek oświatowych, Sołtysów poszczególnych wsi oraz mieszkańców w ramach kampanii edukacyjnej.

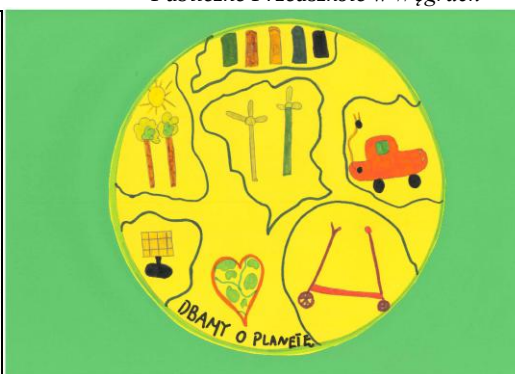
Publiczne Przedszkole w Bierdzanach

Publiczne Przedszkole w Węgrach

Publiczna Szkoła Podstawowa w Ligocie Turawskiej

Zespół Szkolno - Przedszkolny Bierdzany

➤ **Plenerowy punkt edukacyjno-informacyjny**

Gmina Turawa uczestniczy corocznie w wydarzeniu pn.: „Światowy Dzień Wody”, które odbywa się na terenie ośrodka „Rybaczówka” nad Jeziorem Turawskim. W trakcie ww. wydarzenia Gmina Turawa przeprowadzała kampanię edukacyjną nt. ochrony środowiska. Na stoisku ekologicznym dostępne były materiały informacyjne, prowadzone były konkursy oraz udzielane były informacje zainteresowanym uczestnikom. Dodatkowo udzielane były konsultacje nt. programu „CZyste Powietrze”.

W ramach akcji odbyło się również sprzątanie Zbiornika Turawa pod hasłem „Woda to nie śmietnik”. Gmina Turawa zapewniła odpowiedni kontener na odpady oraz odbiór zebranych odpadów (zlecenie firmie wywozowej).

Stoisko edukacyjne w trakcie imprezy plenerowej „Światowy Dzień Wody – Turawa 2024”

Pozostałe działania prowadzone w ramach edukacji ekologicznej

- „Sprzątanie Świata” i „Dzień Ziemi” – cykliczne akcje z udziałem placówek oświatowych oraz firmy odbierającej odpady;
- współpraca z WFOŚiGW w Opolu;
- współpraca z Nadleśnictwem Turawa;

- współpraca z Okręgiem PZW w Opolu;
- współpraca z placówkami oświatowymi;
- edukacja dot. ochrony wód oraz przestrzegania przepisów dot. prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej - w trakcie przeprowadzanych kontroli nieruchomości nieobjętych systemem kanalizacji sanitarnej wszyscy właściciele otrzymywali broszurę informacyjno-edukacyjną nt. prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej oraz ochrony wód;
- bieżąca edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Sprzątanie brzegów rzeki Jemielnica przez Koło nr 2 PZW Opole

8. Ochrona przed skutkami poważnych awarii

Zgodnie z art. 271b Ustawy Prawo Ochrony Środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych.

Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Na terenie województwa opolskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu oraz Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej prowadzi rejestr zakładów przemysłowych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi.

Na terenie Gminy Turawa nie znajdują się zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii i zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

9. Oddziaływanie elektromagnetyczne

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Za najbardziej istotne źródła promieniowania elektromagnetycznego uznaje się: urządzenia radiokomunikacyjne, radiolokacyjne i radionawigacyjne oraz obiekty i urządzenia energetyczne.

Podstawa prawna prowadzenia monitoringu pól elektromagnetycznych:

- Prawo ochrony środowiska;
- Ustawa o Inspekcji Środowiska;
- Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Podstawowym założeniem monitoringu pól elektromagnetycznych jest ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacja zmian w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności. **Zbiór danych przestrzennych dotyczy monitoringu pól elektromagnetycznych (PEM), który prowadzony jest w ramach podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).**

Raporty GIOŚ: Coroczne oceny poziomów PEM dla województwa opolskiego publikowane są na portalu GIOŚ (<https://www.gov.pl/web/gios/opolskie>). Najnowsze opracowania bazują na danych z lat 2023–2024.

4. PODSUMOWANIE

Ochrona Środowiska i gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Turawa realizowane są w oparciu o zadania własne gminy, wynikające z:

- Ustawy Prawo Ochrony Środowiska,
- Ustawy o odpadach,
- Ustawy utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawy Prawo wodne,
- Ustawy o ochronie przyrody,
- oraz przepisów szczegółowych.

Dodatkowo w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami komunalnymi Gmina Turawa realizuje cele zawarte w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Turawa na lata 2022 – 2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030”. Program ten został przyjęty uchwałą Rady Gminy Turawa Nr XLIII/309/2022 z dnia 31 sierpnia 2022r.

Celem Programu ochrony środowiska jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem Polityki Ekologicznej Państwa i Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego, a także Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opolskiego. Jego istotą jest skoordynowanie, zaplanowanych w Programie, działań z administracją rządową i samorządową (Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe) oraz przedsiębiorcami i społeczeństwem gminy.

Kolejnym celem Programu jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych, na działania wskazane w Programie oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków przez jednostki samorządowe (na szczeblu gminnym) na realizację określonych zadań środowiskowych. Program ma także na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w gminie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa priorytety, cele i zadania zgodne były z kierunkami obowiązującej polityki ekologicznej Państwa. Stanowiły przełożenie celów ochrony środowiska na szczebel lokalny.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców Gminy Turawa kierunki, w szczególności działania na rzecz poprawy powietrza, poprawy stanu technicznego dróg, rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej, poprawę stanu wód.

Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska zadania, należy zauważyć:

1. Realizowane są kluczowe zadania, do których można zaliczyć:

1.1 . ochrona klimatu i jakości powietrza

Aktualnie gospodarka niskoemisyjna jest priorytetowym działaniem w kierunku realizacji celów klimatycznych. W ramach tego kierunku w Gminie Turawa realizowane są następujące działania:

- **inwestycje polegające na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej:**
 - „Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł gazowy z przyłączeniem do sieci gazowej w Publicznym Przedszkolu w Zawadzie” (realizacja w 2024 r., pozyskane środki z WFOŚiGW Opole);
 - „Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł gazowy z przyłączeniem do sieci gazowej w Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawadzie” (realizacja w 2024 r., pozyskane środki z WFOŚiGW Opole);
 - „Modernizacja sieci oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań na terenie Gminy Turawa” (realizacja w 2024 r., pozyskane środki z WFOŚiGW Opole);
- **inwestycje polegające na wymianie kotłów w indywidualnych budynkach osób fizycznych** w ramach projektu „Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne w gminie Turawa” (środki pozyskane z RPO WO na lata 2014-2020, w 2024 r. w wyniku pozytywnego rozliczenia Urząd Marszałkowski w Opolu zatwierdził do wypłaty kwotę: 374 324,76 zł tytułem refundacji, realizacja w latach 2021-2022);
- **prowadzenie gminnego Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „CZyste Powietrze”** – w ramach współpracy z WFOŚiGW w Opolu - pomoc mieszkańcom w pozyskaniu dotacji z ww. programu, działania informacyjno-doradcze;

Wyniki pracy Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „CZyste Powietrze”

GMINA TURAWA	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć	Sumaryczna kwota wypłaconych dotacji [zł]
	530	478	357	8 774 803,76

- **inwestycje polegające na budowie ścieżek pieszo-rowerowych** - to kompleksowe działania, których głównym celem jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz innych substancji szkodliwych z transportu na terenie Gminy Turawa. Planowana realizacja przez Gminę Turawa **budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Kotorz Mały – Kotorz Wielki wzdłuż DP nr 1706 O** przyczyni się do lepszego wykorzystania przyjaznego środowiska systemu transportu rowerowego.

Główne korzyści ekologiczne: redukcja zanieczyszczeń powietrza (zmniejszenie tzw. niskiej emisji, przesiadanie się na rowery redukuje spaliny), mniejszy hałas: transport rowerowy jest cichy, co poprawia komfort życia;

- wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza poprzez współpartnerstwo w Programie LIFE (*„zwiększenie zdolności i poprawa jakości administracji publicznej województwa opolskiego na wszystkich poziomach w związku z działaniami naprawczymi określonymi w Programie ochrony powietrza (POP)”*);
- realizacja zadań przypisanych jednostkom samorządu terytorialnego w Programie ochrony powietrza dla województwa opolskiego;

1.2. zadania w zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej - realizacja przez Spółkę Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych wynikających z *Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych*. Bieżące inwestycje w zakresie wodociągów i kanalizacji przeprowadzane przez Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. z o.o. pozwalają na kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze całej Gminy Turawa, tym samym są wypełnieniem przez Gminę Turawa zadań ujętych w KPOŚK.

1.3. realizacja systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Turawa zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, tym samym Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami. Systemem gospodarki

odpadami komunalnymi objęci zostali właściciele nieruchomości zamieszkałych, którzy w ramach systemu realizują kompleksową segregację wszystkich frakcji odpadów komunalnych.

Wprowadzona obowiązkowa selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych w systemie pojemnikowym oraz poprzez przydomowe kompostowniki w konsekwencji ograniczyła ilość tych odpadów kierowanych do składowania.

1.4. prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) – w celu wypełniania przez gminę obowiązku utworzenia co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie Gminy Turawa funkcjonuje PSZOK. Mieszkańcy Gminy Turawa mogą na zasadach określonych w Regulaminie przekazywać nadwyżki odpadów powstałych na terenie nieruchomości.

1.6. działania w zakresie edukacji ekologicznej – Gmina Turawa realizuje działania w ramach edukacji ekologicznej:

- prowadzenie edukacji ekologicznej w związku z prowadzonym Punktem konsultacyjno-informacyjnym Programu „CZYSTE POWIETRZE”: spotkania informacyjne z mieszkańcami, bieżące konsultacje nt. możliwości pozyskania dotacji, ulotki i broszury nt. w/w Programu, kalendarze na 2024-2025, akcja z placówkami przedszkolnymi, itp.;
- prowadzenie edukacji ekologicznej w związku z uczestnictwem Gminy Turawa w Programie LIFE: udzielenie konsultacji i porad mieszkańcom w zakresie wymian źródła ogrzewania, działania edukacyjne na rzecz ochrony powietrza powiązane z realizacją POP, w tym prowadzenie działań kontrolnych.

Materiały źródłowe:

1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030
2. Sprawozdanie z realizacji POP za 2024 rok
3. Sprawozdanie z realizacji POP za 2025 rok
4. Uchwała Antysmogowa – Uchwała Nr XXXVI/368/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 listopada 2021 r.
5. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028
6. Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych na lata 2021-2025 WiK Turawa Sp. zo.o.
7. Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych na lata 2021-2025 i 2025-2029 WiK Turawa Sp. zo.o.
8. Informacja o przedsięwzięciach rozwojowo-modernizacyjnych objętych Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych za lata 2024-2025 sporządzona przez Spółkę Wodociągi i Kanalizacja Turawa Sp. zo.o.
9. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa
10. Sprawozdania z zakresu usuwania azbestu, Baza Azbestowa
11. Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Turawa za 2024 rok
12. Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Turawa za 2025 rok
13. Raport o stanie Gminy Turawa za rok 2024
14. Sprawozdania Wójta Gminy Turawa z realizacji KPOŚK za 2024 r.
15. Sprawozdania Wójta Gminy Turawa z realizacji KPOŚK za 2025 r.
16. Ministerstwo Klimatu i Środowiska <https://www.gov.pl/web/klimat>
17. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska www.opole.pios.gov.pl
18. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska <https://www.gios.gov.pl/pl/opolskie-pem>
19. Program Czyste Powietrze www.czystepowietrze.gov.pl
20. Materiały z WFOŚiGW w Opolu
21. WFOŚiGW w Opolu www.wfosigw.opole.pl
22. www.bip.opolskie.pl
23. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska
24. Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne
25. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
26. Materiały Urzędu Gminy Turawa: Informacja z działalności Referatu Budownictwa oraz Referatu Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa za I półrocze 2024 r. i 2025 r., Informacja z działalności Referatu Budownictwa Referatu Budownictwa oraz Referatu Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa za II półrocze 2024 r. i 2025 r., materiały pozyskane z Referatu Planowania i Finansów.